

# EUROPAPARLAMENTET

1999



2004

---

*Plenarhandling*

SLUTLIG VERSION  
**A5-0397/2002**

19 november 2002

**\***

## **BETÄNKANDE**

om förslaget till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för  
medhjälp till olaglig invandring och människohandel som samarbetar med  
myndigheterna  
(KOM(2002) 71 – C5-0085/2002 – 2002/0043(CNS))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Patsy Sörensen

### ***Teckenförklaring***

- \* Samrådsförfarandet  
*majoritet av de avgivna rösterna*
- \*\*I Samarbetsförfarandet (första behandlingen)  
*majoritet av de avgivna rösterna*
- \*\*II Samarbetsförfarandet (andra behandlingen)  
*majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten*  
*majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten*
- \*\*\* Samtyckesförfarandet  
*majoritet av parlamentets samtliga ledamöter utom i de fall som avses i artiklarna 105, 107, 161 och 300 i EG-fördraget och artikel 7 i EU-fördraget*
- \*\*\*I Medbeslutandeförfarandet (första behandlingen)  
*majoritet av de avgivna rösterna*
- \*\*\*II Medbeslutandeförfarandet (andra behandlingen)  
*majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna den gemensamma ståndpunkten*  
*majoritet av parlamentets samtliga ledamöter för att avvisa eller ändra den gemensamma ståndpunkten*
- \*\*\*III Medbeslutandeförfarandet (tredje behandlingen)  
*majoritet av de avgivna rösterna för att godkänna det gemensamma utkastet*

(Angivet förfarande baseras på den rättsliga grund som kommissionen föreslagit.)

### ***Ändringsförslag till lagtexter***

Parlamentets ändringar markeras med ***fetkursiv stil***. *Kursiv stil* används för att markera ord eller textavsnitt som det finns skäl att korrigera innan den slutliga texten produceras (exempelvis om en språkversion har uppenbara fel eller saknar textavsnitt). Dessa förslag underställs berörda tekniska avdelningar för godkännande.

## INNEHÅLL

	<b>Sida</b>
PROTOKOLLSIDA .....	4
FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNINGSRESOLUTION .....	5
MOTIVERING .....	23
RESERVATION .....	26
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR RÄTTSLIGA FRÅGOR OCH DEN INRE MARKNADEN .....	27
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHETSFRÅGOR .....	39

## PROTOKOLLSIDA

Med en skrivelse av den 21 februari 2002 begärde rådet, i enlighet med artikel 67 i EG-fördraget, att parlamentet skulle yttra sig över kommissionens förslag om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för medhjälp till olaglig invandring och människohandel som samarbetar med myndigheterna (KOM(2002) 71 – 2002/0043(CNS)).

Vid plenarsammanträdet den 27 september 2002 tillkännagav talmannen att detta förslag hänvisats till utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor, som utsetts till ansvarigt utskott, och till utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor, som utsetts till rådgivande utskott (C5-0085/2002).

Vid utskottssammanträdet den 19 mars 2002 hade utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor utsett Patsy Sörensen till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 9 juli, 3 oktober och 12 november 2002 behandlade utskottet kommissionens förslag och förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till lagstiftningsresolution med 28 röster för och 5 röster emot.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Giacomo Santini (ordförande för sammanträdet), Lousewies van der Laan (vice ordförande), Patsy Sörensen (föredragande), Giuseppe Brienza, Kathalijne Maria Buitenweg (suppleant för Alima Boumediene-Thiery), Michael Cashman, Charlotte Cederschiöld, Ozan Ceyhun, Carlos Coelho, Gérard M.J. Deprez, Francesco Fiori (suppleant för Marcello Dell'Utri i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Margot Keßler, Timothy Kirkhope, Eva Klamt, Alain Krivine (suppleant för Giuseppe Di Lello Finuoli), Baroness Sarah Ludford, Lucio Manisco (suppleant för Ole Krarup), Bill Newton Dunn, Arie M. Oostlander (suppleant för Mary Elizabeth Banotti), Marcelino Oreja Arburúa, Elena Ornella Paciotti, Paolo Pastorelli (suppleant för The Lord Bethell), Jacques F. Poos (suppleant för Carmen Cerdeira Morterero i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Bernd Posselt, Heide Rühle, Olle Schmidt (suppleant för Francesco Rutelli), Ingo Schmitt (suppleant för Jorge Salvador Hernández Mollar), Ilka Schröder, Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí, Kathleen Van Brempt (suppleant för Adeline Hazan i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Gianni Vattimo (suppleant för Martine Roure) och Christian Ulrik von Boetticher.

Yttrandena från utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor återges i betänkandet.

Betänkandet ingavs den 13 november 2002.

## FÖRSLAG TILL LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

### Europaparlamentets lagstiftningsresolution om kommissionens förslaget till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för medhjälp till olaglig invandring och människohandel som samarbetar med myndigheterna (KOM(2002) 71 – C5-0085/2002 – 2002/0043(CNS))

#### (Samrådsförfarandet)

*Europaparlamentet utfärdar denna resolution*

- med beaktande av kommissionens förslag (KOM(2002) 71<sup>1</sup>),
  - med beaktande av artikel 63.3 i EG-fördraget,
  - efter att ha hörts av rådet i enlighet med artikel 67 i EG-fördraget (C5-0085/2002),
  - med beaktande av artikel 67 i arbetsordningen,
  - med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och yttrandena från utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor (A5-0397/2002).
1. Europaparlamentet godkänner kommissionens förslag såsom ändrat av parlamentet.
  2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ändra sitt förslag i överensstämmelse härmed, i enlighet med artikel 250.2 i EG-fördraget.
  3. Rådet uppmanas att underrätta Europaparlamentet om rådet har för avsikt att avvika från den text som parlamentet godkänt.
  4. Rådet uppmanas att på nytt höra Europaparlamentet om rådet har för avsikt att väsentligt ändra kommissionens förslag.
  5. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen parlamentets ståndpunkt.

Kommissionens förslag

Parlamentets ändringar

---

#### Ändringsförslag 1 Titel

Förslag till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för **medhjälp till olaglig invandring** och

Förslag till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för **människosmuggling** och människohandel som samarbetar med myndigheterna

---

<sup>1</sup> EGT C 126 E, 28.5.2002, s. 393.

människohandel som samarbetar med myndigheterna

### *Motivering*

*Direktivförslagets titel kan med fördel förenklas.*

### Ändringsförslag 2 Genomgående i hela texten

(1) Utarbetandet av en gemensam invandringspolitik är grundläggande för att uppnå Europeiska unionens mål att upprätta en område med frihet, säkerhet och rättvisa. I en sådan politik ingår att fastställa villkor för inresa och bosättning för utlänningar samt åtgärder för att bekämpa ***olaglig invandring***.

(1) Utarbetandet av en gemensam invandringspolitik är grundläggande för att uppnå Europeiska unionens mål att upprätta en område med frihet, säkerhet och rättvisa. I en sådan politik ingår att fastställa villkor för inresa och bosättning för utlänningar samt åtgärder för att bekämpa ***människosmuggling***.

*(Denna ändring gäller hela texten. Om ändringsförslaget antas skall samma ändring göras i resten av texten.)*

### *Motivering*

*Termen "olaglig invandring" kan med fördel ersättas med det enklare "människosmuggling".*

### Ändringsförslag 3 Skäl 1

(1) Utarbetandet av en gemensam invandringspolitik är grundläggande för att uppnå Europeiska unionens mål att upprätta en område med frihet, säkerhet och rättvisa. I en sådan politik ingår att fastställa villkor för inresa och bosättning för utlänningar samt åtgärder för att bekämpa ***olaglig invandring***.

(1) Utarbetandet av en gemensam invandringspolitik är grundläggande för att uppnå Europeiska unionens mål att upprätta en område med frihet, säkerhet och rättvisa. I en sådan politik ingår att fastställa villkor för inresa och bosättning för utlänningar samt åtgärder för att bekämpa ***människosmuggling***.  
***Människohandel och människosmuggling innebär en allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna och måste bekämpas.***

### Motivering

*Det är viktigt att betona att direktivet handlar om svåra brott som kränker de mänskliga rättigheterna.*

#### Ändringsförslag 4 Skäl 3a (nytt)

***(3a) Största delen av de offer som tagits emot kommer från Central- och Östeuropa. Med tanke på hur nära denna region ligger geografiskt sett och vilka kulturella band den har samt mot bakgrund av utvidgningen har EU här ett särskilt ansvar.***

#### Ändringsförslag 5 Skäl 7

(7) Det är viktigt att offren upplyses om möjligheten att få uppehållstillstånd av detta slag och att de får en betänketid. Betänketiden bör göra det möjligt för offren att avgöra huruvida de vill samarbeta med polis och rättsväsen, med hänsyn till de risker ett sådant samarbete innebär. För att vara effektivt måste samarbetet ske frivilligt. Med hänsyn till offrens utsatta ställning bör de ha tillgång till det bistånd och den omvårdnad som deras tillstånd kräver.

(7) Det är viktigt att offren upplyses om möjligheten att få uppehållstillstånd av detta slag och att de får en betänketid. Betänketiden bör göra det möjligt för offren att avgöra huruvida de vill samarbeta med polis och rättsväsen, med hänsyn till de risker ett sådant samarbete innebär. För att vara effektivt måste samarbetet ske frivilligt. Med hänsyn till offrens utsatta ställning bör de ha tillgång till det bistånd och den omvårdnad som deras tillstånd kräver. ***Av en medlemsstat erkända frivilligorganisationer kan tilldelas en viktig roll när det gäller att bistå och stödja offren.***

### Motivering

*Det är viktigt att erkänna de av medlemsstaterna erkända frivilligorganisationernas roll när det gäller att ge offren bistånd och vård. Dessa organisationer skulle på ett betydelsefullt sätt kunna bidra till att bygga upp offrens förtroende igen.*

Ändringsförslag 6  
Skäl 8

(8) Om offret klart visar sin vilja att samarbeta och om den rättsliga myndigheten anser att offrets deltagande är av betydelse för **det rättsliga förfarandet**, utfärdar den behöriga förvaltningsmyndigheten ett tillfälligt uppehållstillstånd med en giltighetstid på sex månader, som därefter får förnyas med sex månader i taget.

(8) Om offret klart visar sin vilja att samarbeta och om den rättsliga myndigheten anser att offrets deltagande är av betydelse för **samarbetet**, utfärdar den behöriga förvaltningsmyndigheten ett tillfälligt uppehållstillstånd med en giltighetstid på sex månader, som därefter får förnyas med sex månader i taget.

*Motivering*

*Frasen "att offrets deltagande är av betydelse" är godtycklig och vag. För vem skall deltagandet anses vara av betydelse, vem avgör detta och på vilka grunder? Den nya skrivningen är mer specifik och mindre tvetydig.*

Ändringsförslag 7  
Skäl 9

**(9) Upphållstillståndet bör ge offret tillträde till arbetsmarknaden samt rätt att delta i yrkesutbildning eller annan utbildning, så att han eller hon kan bli oberoende och inte behöver återuppta kontakten med brottsorganisationen. I samma syfte får medlemsstaterna vid utfärdandet av uppehållstillståndet ställa som villkor att offret deltar antingen i integrationsprogram eller i program för att förbereda offret att återvända.**

**utgår**

*Motivering*

*Ändring till följd av ändringsförslaget till artikel 12. Syftet med detta direktiv är inte att skapa ett självständigt uppehållstillstånd som ger tillträde till arbetsmarknaden.*

Ändringsförslag 8  
Artikel 1

Detta direktivs syfte är att införa ett tillfälligt uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare som fallit offer för brotten **medhjälp till olaglig invandring** eller människohandel

Detta direktivs syfte är att införa ett tillfälligt uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare som fallit offer för brotten **människosmuggling med exploatering som**



(nedan kallade ”offer”) och som samarbetar vid lagföringen av gärningsmännen till sådana brott.

**direkt följd** eller människohandel (nedan kallade ”offer”) och som samarbetar vid lagföringen av gärningsmännen till sådana brott.

#### Motivering

*Man måste göra skillnad mellan människohandel och människosmuggling. Människohandel är ett brott som begås mot ett offer vars mänskliga rättigheter kränks genom exploatering. Människosmuggling är ett brott som begås mot staten. De båda brotten överlappar varandra, exempelvis när en person smugglas in i en medlemsstat och direkt därefter befinner sig i en situation där han eller hon exploateras för att betala sina skulder till människosmugglaren. Endast i det sistnämnda fallet är det motiverat med ett tillfälligt uppehållstillstånd.*

#### Ändringsförslag 9 Artikel 2, led b

b) **medhjälp till olaglig invandring: de brott som beskrivs i artiklarna 1 och 2 i rådets direktiv .../.../EG [om fastställande av hjälp till olaglig inresa, rörlighet och vistelse],**

b) **människosmuggling: att för direkt eller indirekt ekonomisk eller annan materiell vinnings skull ombesörja en persons olagliga inresa i en medlemsstat i vilken personen inte är medborgare eller varaktigt bosatt,**

#### Motivering

*Definitionen av människosmuggling baseras på FN-protokollet om smuggling av migranter land-, luft- och sjövägen.*

#### Ändringsförslag 10 Artikel 2, led b

b) **medhjälp till olaglig invandring: de brott som beskrivs i artiklarna 1 och 2 i rådets direktiv .../.../EG [om fastställande av hjälp till olaglig inresa, rörlighet och vistelse],**

b) **medhjälp till olaglig invandring: en avsiktlig handling i direkt eller indirekt vinningssyfte, genom direkt eller indirekt hjälp, för att hjälpa en främling som inte är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater till inresa, rörelse eller vistelse,**

### Motivering

*Juridiskt är det tvivelaktigt att i en rättsakt hänvisa till ett förslag till rättsakt som ännu inte trätt i kraft eller om vilken man ännu inte vet om den kommer att träda i kraft. Den definition som valts här är den som används i det franska initiativet (C5-0427/2000), såsom ändrad av parlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter.*

### Ändringsförslag 11 Artikel 2, led ba (nytt)

***ba) olaglig inresa: gränspassering utan uppfyllande av de nödvändiga kraven för laglig inresa i mottagarlandet.***

### Motivering

*Ingen motivering behövs.*

### Ändringsförslag 12 Artikel 2, led c

***c) människohandel: de brott som beskrivs i artiklarna 1, 2 och 3 i rådets rambeslut av den [...] [om åtgärder för att bekämpa människohandel], utgår***

*(Texten har hämtats från rådets rambeslut om människohandel (EGT L 203, 1.8.2002, s. 1). Definitionerna är identiska med definitionerna i artiklarna 1 och 2 i rambeslutet)*

### Motivering

*Den 19 juli 2002 antogs rådets rambeslut om bekämpande av människohandel.*

### Ändringsförslag 13 Artikel 3, punkt 2

2. En medlemsstat ***får besluta att*** direktivets bestämmelser ***skall tillämpas*** på underåriga som ***uppfyller vissa villkor i dess interna lagstiftning.***

2. En medlemsstat ***skall tillämpa*** direktivets bestämmelser på underåriga som ***fallit offer för människohandel, enligt samma villkor som gäller för myndiga.***

### Motivering

*Det måste vara möjligt för underåriga offer för människohandel att samarbeta med polis och åklagare. En allt större andel av människohandelns offer är underåriga. Om underåriga inte beaktas i direktivet, blir de ännu attraktivare för smugglarna. Barnets bästa måste emellertid få komma i första rummet, i enlighet med vad som anges i artikel 14 i förslaget till direktiv.*

#### Ändringsförslag 14 Artikel 3, punkt 2a (ny)

***2a. Om underåriga har rätt till skydd skall medlemsstaterna se till att denna uppgift tilldelas erkända frivilligorganisationer.***

### Motivering

*Underåriga utgör en utsatt kategori offer. Det rekommenderas att erkända frivilligorganisationer tilldelas en viktig roll för att hjälpa just dessa offer.*

#### Ändringsförslag 15 Artikel 4

Detta direktiv påverkar inte det skydd som flyktingar, personer med subsidiärt skydd och personer som ansökt om internationellt skydd åtnjuter enligt folkrätten och inte heller tillämpningen av andra instrument om mänskliga rättigheter.

Detta direktiv påverkar inte det skydd som flyktingar, personer med subsidiärt skydd och personer som ansökt om internationellt skydd åtnjuter enligt folkrätten och inte heller tillämpningen av andra instrument om mänskliga rättigheter, ***exemplvis Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.***

### Motivering

*Man bör explicit ange de två viktigaste källorna för människorättsskydd i Europeiska unionen.*

#### Ändringsförslag 16 Artikel 7, stycke 1

Om de behöriga myndigheterna finner att en person är ett offer som avses i artikel 1 i detta direktiv, skall offret genast upplysas

Om de behöriga myndigheterna finner att en person är ett offer som avses i artikel 1 i detta direktiv, skall offret ***på ett språk som***

om möjligheten att få det tillfälliga  
uppehållstillstånd som anges i detta direktiv.

**han eller hon förstår** genast upplysas om  
möjligheten att få det tillfälliga  
uppehållstillstånd som anges i detta direktiv.

#### *Motivering*

*Det är viktigt att offren klart och tydligt kan förstå i vilken omfattning och på vilka villkor de kan få ett tillfälligt uppehållstillstånd.*

#### Ändringsförslag 17 Artikel 7, stycke 2a (nytt)

***Redan vid de första kontakterna skall av  
medlemsstaterna erkända  
frivilligorganisationer tilldelas ett särskilt  
ansvar för det bistånd som avses i  
artikel 9 i förslaget.***

#### *Motivering*

*Av medlemsstaterna erkända frivilligorganisationer har en viktig roll när det gäller att inledningsvis bistå offren. Ofta spelar dessa organisationer även en viktig roll vid de inledande kontakterna.*

#### Ändringsförslag 18 Artikel 7a (ny)

##### ***Artikel 7a***

***När en myndighet skall avgöra om en  
person är ett offer som avses i artikel 1 får  
myndigheten rådgöra med behöriga  
frivilligorganisationer och  
sammanslutningar.***

#### *Motivering*

*Behöriga frivilligorganisationer har betydande kunskaper och erfarenheter som kan hjälpa myndigheterna att avgöra vem som är ett offer.*

#### Ändringsförslag 19 Artikel 8, punkt 1

1. Offret skall få en betänketid på trettio dagar för att besluta om att samarbeta med behöriga myndigheter. Denna betänketid

1. Offret skall få en betänketid på trettio dagar för att besluta om att samarbeta med behöriga myndigheter. Denna betänketid

börjar löpa vid den tidpunkt då offret avbryter alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c.

börjar löpa vid den tidpunkt då offret avbryter alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c **och offret hänvisas till en erkänd frivilligorganisation.**

#### *Motivering*

*Betänketiden bör börja löpa då offret kommer i kontakt med eller hänvisas (till exempel av polis) till en av medlemsstaten erkänd frivilligorganisation.*

#### Ändringsförslag 20 Artikel 8, punkt 4

4. En medlemsstat får närsomhelst avbryta betänketiden, om personen återupptar kontakten med gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c, eller med hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.

4. En medlemsstat får närsomhelst avbryta betänketiden, om personen återupptar kontakten med gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c, **såvida inte kontakten har godkänts av myndigheterna som ett led i utredningen eller lagföringen**, eller med hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.

#### *Motivering*

*Det skulle vara fel att straffa ett offer om smugglarna försöker ta kontakt med honom eller henne mot hans eller hennes vilja. Dessutom kan det i vissa fall vara av värde för utredningen eller lagföringen att kontakt tas med smugglarna. Därför borde det vara upp till medlemsstaterna att avgöra om och när det är absolut nödvändigt att alla kontakter avbryts och om och när behöriga myndigheter kan godkänna en kontakt med smugglarna som ett led i utredningen eller lagföringen.*

#### Ändringsförslag 21 Artikel 8, punkt 4a (ny)

**4a. Endast om starka skäl föreligger kan betänketiden på 30 dagar förlängas.**

### Motivering

*Betänketiden på 30 dagar är en allvarlig frist. Endast i undantagsfall, exempelvis om ett offer av psykiska, medicinska eller praktiska skäl inte är i stånd att göra en anmälan, bör en längre betänketid tillåtas.*

#### Ändringsförslag 22 Artikel 9, punkt –1 (ny)

***-1. Medlemsstaterna skall bereda personer som inlett rättsliga förfaranden skydd för deras privatliv och identitet, framför allt genom att uppgifter om förfarandena inte kommer ut till allmänheten.***

### Motivering

*Det allra första som de personer som inlett rättsliga förfaranden har rätt att förvänta sig är att de skyddas mot påtryckningar och/eller repressalier. Att förfarandena är konfidentiella är ett elementärt utslag av försiktighetsprincipen.*

#### Ändringsförslag 23 Artikel 9, punkt 1

1. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om skydd för brottsoffer och vittnen, skall en medlemsstat ge offret lämplig bostad, **akut** läkarvård, psykisk vård **och läkarvård som inte kan vänta** samt socialt bistånd och bistånd till uppehälle om offret saknar tillräckliga tillgångar. Medlemsstaten skall värna om särskilt utsatta personers behov.

1. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om skydd för brottsoffer och vittnen, skall en medlemsstat ge offret lämplig bostad, läkarvård, psykisk vård samt socialt bistånd och bistånd till uppehälle om offret saknar tillräckliga tillgångar. Medlemsstaten skall värna om särskilt utsatta personers behov, **särskilt barns, kvinnors - och då i synnerhet havande kvinnors -, och funktionshindrade personers behov.**

### Motivering

*I begreppen läkarvård och psykisk vård måste ingå alla former av vård som finns att tillgå för landets egna medborgare. Dessutom har denna artikel tagits med i artikel 13 där det talas om läkarvård och psykisk vård för personer med tillfälligt uppehållstillstånd.*

Ändringsförslag 24  
Artikel 9, punkt 2a (ny)

**2a. Av en medlemsstat erkända frivilligorganisationer kan spela en viktig roll för att bistå offren.**

*Motivering*

*Tack vare sin sakkunskap och erfarenhet kan statligt erkända frivilligorganisationer spela en viktig roll när det gäller att bistå offren. Medlemsstaterna bör emellertid se till att det finns tillräcklig finansiering.*

Ändringsförslag 25  
Artikel 10

1. Den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet skall, senast tio dagar efter det att betänketiden löpt ut, **pröva** följande:

- a) Om det är av vikt att offret deltar.
- b) Om offret klart visar sin vilja att samarbeta genom en första utsaga med denna innebörd till den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet, genom att offret anmäler brottet eller på något annat sätt som föreskrivs i medlemsstatens lagstiftning.
- c) Om offret brutit alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till brott som anges i artikel 2.

2. Uppehållstillståndet skall utfärdas om

- a) den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet har funnit att villkoren i punkt 1 är uppfyllda, och
- b) **hänsyn till** allmän ordning och inre säkerhet inte talar emot ett utfärdande.

1. Den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet skall, senast tio dagar efter det att betänketiden löpt ut, **fastställa** följande:

- a) Om det är av vikt att offret deltar.
- b) Om offret klart visar sin vilja att samarbeta genom en första utsaga med denna innebörd till den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet, genom att offret anmäler brottet eller på något annat sätt som föreskrivs i medlemsstatens lagstiftning.
- c) Om offret brutit alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till brott som anges i artikel 2, **såvida inte de behöriga myndigheterna anser sådan kontakt nödvändig för polisutredningen eller lagföringen och har gett offret tillåtelse att upprätthålla kontakten.**

2. Uppehållstillståndet skall utfärdas om

- a) den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet har funnit att villkoren i punkt 1 är uppfyllda, och
- b) **skyddet av** allmän ordning och inre säkerhet inte talar emot ett utfärdande. **Det faktum att ett offer inte (längre) förfogar över identitetshandlingar eller har falska identitetshandlingar skall inte utgöra**

3. Det tillfälliga uppehållstillståndet skall ha en giltighetstid på sex månader. Det får förnyas med sex månader i taget, om villkoren i punkt 2 fortfarande är uppfyllda.

**4. Om en medlemsstat utfärdar ett tillfälligt uppehållstillstånd till en person som tillsammans med sin familj eller med personer som är likställda med familjemedlemmar fallit offer för ett av de brott som avses i artikel 2 b och 2 c, skall medlemsstaten ta hänsyn till detta vid prövningen av huruvida de kan få uppehållstillstånd på humanitära grunder.**

**hinder för beviljande av ett tillfälligt uppehållstillstånd.**

3. Det tillfälliga uppehållstillståndet skall ha en giltighetstid på sex månader. Det får förnyas med sex månader i taget, om villkoren i punkt 2 fortfarande är uppfyllda.

**4. I samband med att ett uppehållstillstånd utfärdas bör medlemsstaterna överväga att utfärda ett uppehållstillstånd med samma begränsade giltighetstid för familjemedlemmar som åtföljer offret.**

**4a. Det beslut som fattas av den myndighet som ansvarar för utredning och lagföring i enlighet med punkt 1 i denna artikel skall motiveras. Beslutet kan överklagas till behörig instans.**

#### *Motivering*

*Förtydligande. Särskilt den ursprungliga ordalydelsen i punkt 4 är fullständigt obegriplig.*

#### Ändringsförslag 26 Artikel 10, punkt 1, led a

a) **Om det är av vikt att offret deltar.**

a) **Om det är viktigt att offret samarbetar med den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring.**

#### *Motivering*

*Frasen "av vikt att offret deltar" är godtycklig och vag. För vem skall deltagandet anses vara av vikt, vem avgör detta och på vilka grunder? Den nya skrivningen är mer specifik och mindre tvetydig.*

#### Ändringsförslag 27 Artikel 12

**Arbete, yrkesutbildning och annan utbildning**

**utgår**

**En medlemsstat skall ge innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet tillträde till**



**arbetsmarknaden, yrkesutbildning och annan utbildning.**

*Motivering*

*Denna bestämmelse är oförenlig med direktivets syfte, nämligen att göra det möjligt för offret att delta i ett rättsligt förfarande. I stället skapas ett självständigt uppehållstillstånd som ger rätt att påbörja yrkesverksamhet eller studier. Att få möjlighet att fortsätta med studierna efter det att det straffrättsliga förfarandet avslutats, är något som måste beaktas på ett positivt sätt i samband med en ansökan om ett nytt uppehållstillstånd. På så sätt skulle en person som invandrat olagligt i slutändan ha rätt enligt lag att beviljas ett uppehållstillstånd. Detta betyder när allt kommer omkring att varje person som invandrat olagligt skulle kunna erhålla ett icke tidsbegränsat uppehållstillstånd på lagligt sätt genom att polisanmäla en människosmuglare.*

Ändringsförslag 28  
Artikel 13, punkt 1

1. En medlemsstat skall **se till** att innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet har tillgång till primärvård, utöver den vård som nämns i artikel 9.

1. En medlemsstat skall **garantera** att innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet har tillgång till primärvård, utöver den vård som nämns i artikel 9.

*Motivering*

*Det måste garanteras att innehavarna av tillfälliga uppehållstillstånd kan få tillgång till primärvård.*

Ändringsförslag 29  
Artikel 14, inledningen

**Om en medlemsstat har använt sig av möjligheten i artikel 3.2, gäller följande bestämmelser:**

**För underåriga offer** gäller följande bestämmelser:

### Motivering

Det måste vara möjligt för underåriga offer för människohandel att samarbeta med polis och åklagare. En allt större andel av människohandelns offer är underåriga. Om underåriga inte beaktas i direktivet, skulle de bli ännu attraktivare för smugglarna. Barnets bästa måste få komma i första rummet, i enlighet med vad som anges i artikel 14 i förslaget till direktiv.

### Ändringsförslag 30 Artikel 15

En medlemsstat **får** vid utfärdandet av det tillfälliga uppehållstillståndet ställa som villkor att offret deltar i ett program för integrering och eventuell yrkesutbildning i värdlandet eller i ett program för återvändande till ursprungslandet eller för vidarebosättning i ett annat land som är berett att ta emot offret.

En medlemsstat **skall** vid utfärdandet av det tillfälliga uppehållstillståndet ställa som villkor att offret deltar i ett program för integrering och eventuell yrkesutbildning i värdlandet eller i ett program för återvändande till ursprungslandet eller för vidarebosättning i ett annat land som är berett att ta emot offret.

**Medlemsstaterna skall se till att deras rättssystem föreskriver åtgärder mot människohandlare, som gör det möjligt för offren att få erkänsla för att de utsatts för brott och/eller drabbats av skada samt ersättning för detta.**

### Motivering

När sådana uppehållstillstånd beviljas måste frågan om hur det går för offren efter de rättsliga förfarandena vara ett primärt kriterium. Återanpassning till samhället är möjligt endast om offren erkänts ha ställning som offer. Eftersom beviljandet av uppehållstillstånd förutsätter att det anhängiggjorts rättssak är det också av vikt att behandlingen av dessa mål inför domstol utfaller till offrens fördel.

### Ändringsförslag 31 Artikel 15a (ny)

#### Artikel 15a

**Medlemsstaterna skall se till att offret i praktiken är tillgängligt för den myndighet som ansvarar för utredning och lagföring så länge förfarandet pågår.**

### Motivering

*För att offrets intressen skall kunna tillvaratas bör offret först och främst kunna kontaktas under förfarandets gång.*

#### Ändringsförslag 32 Artikel 16, punkt 1

1. Det tillfälliga uppehållstillståndet skall inte förlängas om villkoren i artikel 10.2 inte längre är uppfyllda, om förfarandet har avslutats genom ett rättsligt beslut eller om innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet inte deltar i återanpassningsprogram som avses i artikel 15.

1. Det tillfälliga uppehållstillståndet skall inte förlängas om villkoren i artikel 10.2 inte längre är uppfyllda, om förfarandet har avslutats genom ett rättsligt beslut ***som avslutar processen mot människohandlarna eller människosmugglarna*** eller om innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet inte deltar i återanpassningsprogram som avses i artikel 15.

### Motivering

*Det är viktigt att ange vilket rättsligt beslut som avses.*

#### Ändringsförslag 33 Artikel 16, punkt 2

2. När det tillfälliga uppehållstillståndet upphör att gälla, blir den allmänna utlänningslagstiftningen tillämplig. Om offret ansöker om uppehållstillstånd ***av annat slag***, skall medlemsstaten vid prövningen av ansökan ta hänsyn till att offret har samarbetat.

2. När det tillfälliga uppehållstillståndet upphör att gälla, blir den allmänna utlänningslagstiftningen tillämplig. ***Medlemsstaterna skall se till att offret har möjlighet att lämna in en ansökan om skydd under pågående asylförfarande i enlighet med de villkor som gäller i medlemsstaten.*** Om offret ansöker om ***permanent*** uppehållstillstånd, skall medlemsstaten vid prövningen av ansökan ta hänsyn till att offret har samarbetat.

### Motivering

Det är viktigt att göra en koppling till de eventuella skyddsmöjligheter för offret som finns i asylförfarandet. Dessutom bör man vid en ansökan om permanent uppehållstillstånd ta hänsyn till offrets medverkan i förfarandet.

### Ändringsförslag 34 Artikel 16, punkt 2a (ny)

**2a. Ett beslut om att inte förlänga det tillfälliga uppehållstillståndet på grund av att villkoren i artikel 10.2 inte längre uppfylls kan överklagas till behörig instans.**

### Motivering

Ett offer måste ges rättslig möjlighet att överklaga ett beslut om att inte förlänga hans eller hennes uppehållstillstånd om detta beslut fattats på grund av att villkoren i artikel 10.2 inte längre uppfylls. Detta överensstämmer med kraven på god rättskipning.

### Ändringsförslag 35 Artikel 17, led a

a) om innehavaren har återupptagit förbindelserna med de misstänkta gärningsmännen till brotten,

a) om innehavaren har återupptagit förbindelserna med de misstänkta gärningsmännen till brotten, **såvida inte de behöriga myndigheterna godkänt sådan kontakt som en del av polisutredningen eller lagföringen,**

### Ändringsförslag 36 Artikel 17, led c

c) om så krävs av hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.

c) om så krävs av hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet. **Det faktum att ett offer inte (längre) förfogar över identitetshandlingar eller har falska identitetshandlingar skall inte utgöra hinder för beviljande av ett tillfälligt uppehållstillstånd.**

### *Motivering*

*Ett offer som fråntagits sina identitetshandlingar och liknande av en människohandlare eller smugglare får inte, om han eller hon bestämt sig för att samarbeta med den myndighet som ansvarar för utredning och lagföring, löpa risken att bli utvisad, till följd av att han eller hon på grund av innehav av falska identitetshandlingar eller avsaknad av identitetshandlingar inte uppfyller andra nationella krav för beviljande av uppehållstillstånd.*

### Ändringsförslag 37 Artikel 17, stycke 1a (nytt)

***Om uppehållstillståndet återkallas måste detta motiveras.***

### *Motivering*

*Ingen motivering behövs.*

### Ändringsförslag 38 Artikel 17, stycke 2a (nytt)

***Ett beslut om att återkalla ett uppehållstillstånd kan överklagas till behörig rättslig instans.***

### *Motivering*

*För rättssäkerhetens och offrets skull är det viktigt att det finns en möjlighet att (rättsligt) överklaga ett beslut.*

### Ändringsförslag 39 Artikel 20

1. Senast den **30 juni 2007** skall kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas tillämpning av direktivet och vid behov föreslå ändringar. Medlemsstaterna skall lämna alla uppgifter som behövs för rapporten till kommissionen.

2. Efter det att den rapport som avses i punkt 1 har lagts fram skall kommissionen minst **vart tredje** år rapportera till

1. Senast den **30 juni 2005** skall kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas tillämpning av direktivet och vid behov föreslå ändringar. Medlemsstaterna skall lämna alla uppgifter som behövs för rapporten till kommissionen.

2. Efter det att den rapport som avses i punkt 1 har lagts fram skall kommissionen minst **vartannat** år rapportera till

Europaparlamentet och rådet om  
medlemsstaternas tillämpning av  
direktivet.

Europaparlamentet och rådet om  
medlemsstaternas tillämpning av  
direktivet.

## MOTIVERING

I en skrivelse av den 21 februari 2002 begärde rådet att parlamentet skulle yttra sig över kommissionens förslag till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för medhjälp till olaglig invandring och människohandel som samarbetar med myndigheterna. Förslaget har förelagts rådet och parlamentet i enlighet med artikel 67.1 i EG-fördraget.

### Den institutionella ramen

I och med ikraftträdandet av Amsterdamfördraget har EU ställt upp som mål att inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa (artikel 2 fjärde strecksatsen i EU-fördraget). Detta område beskrivs närmare i avdelning VI i EU-fördraget och avdelning i IV i tredje delen av Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen (EG-fördraget). I artikel 61 i EG-fördraget anges att rådet för att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa skall besluta om åtgärder som rör asyl och invandring. I artikel 63.1 anges att detta även omfattar åtgärder för illegala invandrare och personer som vistas illegalt i ett land. Målen för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa beskrivs närmare i handlingsplanen från Wien och slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15-16 oktober 1999. Europeiska rådet angav i sina slutsatser att en av de viktigaste frågorna för EU är att minska den illegala invandringen.<sup>1</sup> EU förklarade sig fast beslutet att gripa sig an problemet vid källan genom att bekämpa personer som bedriver människosmuggling och ekonomisk exploatering av invandrare. I samband med detta måste offrens intressen tillvaratas, särskilt kvinnors och barns problem.<sup>2</sup> Kampen mot illegal invandring var också ett viktigt tema vid Europeiska rådets möte i Sevilla den 21-22 juni 2002. I slutsatserna från detta möte föreslog Europeiska rådet att man på alla sätt skulle påskynda upprättandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.<sup>3</sup>

### Kampen mot illegal invandring

#### *Internationellt*

Undertecknandet av FN-avtalet om bekämpandet av gränsöverskridande kriminalitet och dess två protokoll utgör ett viktigt steg i kampen mot människosmuggling och människohandel. Det första protokollet handlar om att förebygga och bestraffa människohandel, framför allt handel med kvinnor och barn. Det andra protokollet handlar om människosmuggling till lands, till sjöss och via luften.<sup>4</sup>

---

<sup>1</sup> Punkt 3 i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors.

<sup>2</sup> Punkt 23 i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors.

<sup>3</sup> Punkt 26 i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Sevilla.

<sup>4</sup> [http://www.odccp.org/odccp/crime\\_cicp\\_signatures\\_convention.html](http://www.odccp.org/odccp/crime_cicp_signatures_convention.html)

## *I Europaparlamentet*

Europaparlamentet har en lång tradition när det gäller kampen mot människohandel och illegal invandring och särskilt skyddandet av utsatta personer som kvinnor och barn. Redan 1996 slog Europaparlamentet fast att man måste vidta åtgärder för att skydda offrens säkerhet och värdighet genom att bland annat att tilldela personer tillfälligt uppehållstillstånd på humanitära grunder.<sup>1</sup>

År 2000 krävde Europaparlamentet en gemensam EU-politik med inriktning på inrättandet av en rättslig ram, gripande och bestraffning av brottslingar samt förebyggande åtgärder och stöd för offer.<sup>2</sup> Europaparlamentet uppmanade kommissionen att införa bestämmelser till skydd för bland annat offer för människohandel och möjligheten att tilldela dessa tillfälligt uppehållstillstånd.<sup>3</sup> I ett betänkande från 2001 krävde Europaparlamentet dessutom stöd till sådana offer för människohandel som inte förfogar över tillräckliga ekonomiska medel.<sup>4</sup>

### **Kommissionens förslag**

#### *Rättslig grund*

Kommissionens förslag baseras på artikel 63.1 i EG-fördraget. Eftersom det rör sig om en allmän bestämmelse inom invandringspolitiken verkar detta vara ett klokt val.

#### *Vad förslaget innehåller*

Direktivförslaget syftar till att stärka instrumenten för att bekämpa illegal invandring och människohandel genom att införa ett tillfälligt uppehållstillstånd för de som fallit offer för illegal invandring och människohandel. Offren skall uppmuntras till att hjälpa till att spåra upp och gripa de personer som står bakom brotten. Direktivet ger offret en viss betänketid innan ett beslut måste fattas om att hjälpa till med att få fast de som begått brottet. Om vissa villkor uppfylls kan offret tilldelas ett tillfälligt uppehållstillstånd. På detta sätt får myndigheterna möjlighet att bedöma om offrets närvaro är meningsfull och offret får möjlighet att anmäla att det vill samarbeta. Genom det tillfälliga uppehållstillståndet ges personen i fråga tillträde till exempelvis arbetsmarknaden och olika utbildningar. Offret får dessutom rätt till bostad och medicinsk och psykologisk hjälp. Syftet är att stärka offret och hjälpa honom eller henne att bli kvitt beroendet av människohandlarna eller smugglarna. Målet är att bistå offret och göra det möjligt för det att bygga upp ett nytt liv.

### **Föredraganden kommentarer**

Människohandlare och människosmugglare utnyttjar offrens utsatta sociala och ekonomiska position. Offren lockas ofta med falska löften och lockas exempelvis via annonser att komma till ”det rika västerlandet” för att arbeta som dansare, hotell- och restaurangpersonal, frisörer, byggnadsarbetare eller liknande. Dessutom är de ofta inte medvetna om under vilka vidriga förhållanden de måste arbeta. De drabbas ofta av våld, blir lurade, misshandlas och hålls inlåsta och måste ofta lösa stora skulder för att betala för sin resa och sina dokument. Som föredragande stöder jag i stort kommissionens förslag. Det är viktigt att få till stånd

---

<sup>1</sup> Se A4-0326/95, EGT C 32, 5.2.1996, s. 88.

<sup>2</sup> Sörensens betänkande av den 19 maj 2000, A5-0127/2000.

<sup>3</sup> Sörensens betänkande, punkterna 9 och 20.

<sup>4</sup> Klamts betänkande av den 12 juni 2001.



gemenskapslagstiftning på detta område och detta direktiv är ett första steg i den riktningen. Jag skulle dock vilja göra en del smärre modifieringar av förslaget. Kommissionen har valt att låta både människohandel och människosmuggling omfattas av direktivet, vilket jag stöder. I praktiken är det ofta svårt att göra en skarp åtskillnad mellan människosmuggling och människohandel, vilka ofta går in i varandra. Människor kommer hit genom reseförmedlare eller resebyråer, bara för att vid ankomsten upptäcka att de är i händerna på kriminella personer. När det gäller definitionen av dessa begrepp skulle jag gärna vilja föreslå en egen definition av människosmuggling. Denna definition ligger nära definitionen i det FN-protokoll som undertecknades i december 2000.<sup>1</sup> Dessutom föreslås en förenkling av direktivets titel: ”rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för sådana offer för människosmuggling och människohandel som samarbetar med myndigheterna”. Enligt min mening innebär detta ett förtydligande av direktivets räckvidd. I stället för det tunga och komplicerade ”medhjälp till olaglig invandring” använder jag i stället ”människosmuggling”. Definitionen av detta begrepp följer FN-protokollet om människosmuggling. I kommissionsförslaget talas det om en betänketid för offren på 30 dagar innan de måste avgöra om de skall samarbeta eller inte. Jag stöder helhjärtat denna vid första påseende korta frist.

Erfarenheten visar att offer som verkligen vill samarbeta bestämmer sig ganska snabbt. En längre frist leder ofta till s.k. förfarandejakt, dvs. att offret letar efter andra lösningar och förfaranden för att få stanna i landet. Det rör sig dock nästan alltid om dåliga lösningar. Dessutom är s.k. förfarandejakt något som inte kan utnyttjas enbart av offer, utan med all säkerhet även av människohandlare. Den är kontraproduktiv i fråga om utredningen om och jakten på människosmugglare och människohandlare, eftersom den leder till att dyrbar tid går förlorad. Endast i motiverade undantagsfall kan betänketiden förlängas, exempelvis om offret av medicinska skäl eller säkerhetsskäl har behov av detta. Jag vill dessutom lägga särskild vikt vid skyddet av minderåriga. Dessa utgör en särskilt utsatt grupp som behöver allt skydd de kan få. Det bör rekommenderas att av myndigheterna godkända frivilligorganisationer får en aktiv roll när det gäller att skydda offren. Här har myndigheterna en viktig roll att spela och de måste ha ett nära samarbete med frivilligorganisationerna. Staten måste ansvara för att det finns tillräckligt med mottagningscentrum dit offren kan komma och där de kan få hjälp av frivilligorganisationer. Framför allt bör myndigheterna se till att det finns tillräckliga ekonomiska medel för att kunna bistå offren ekonomiskt. Man kan lämpligen anta handlingsprogram till stöd för offrens återintegrering i samhället. Här måste man betona frivilligorganisationerna stora betydelse, särskilt de som arbetar på lokal nivå. En god ömsesidig förståelse, ett ömsesidigt erkännande av varandras särskilda uppgifter och ömsesidigt ansvar mellan myndigheter och frivilligorganisationer är av avgörande betydelse i kampen mot människohandel och människosmuggling.

Vad som bör eftersträvas är en balans mellan oberoende, förmåga att klar sig själv och särskilt ansvar.

Det viktigaste enligt min mening är att det handlar om ett balanserat instrument som tar hänsyn till såväl offrens som myndigheternas behov. De har ett gemensamt ansvar. De ändringar som jag har föreslagit har detta som utgångspunkt. Fristen för att genomföra direktivet löper ut den 30 juni 2003.

---

<sup>1</sup> Protokoll om bekämpande av människosmuggling till lands, till sjöss och via luften.

## RESERVATION

av Ilka Schröder

om rådets direktiv tillfälligt uppehållstillstånd för offer för medhjälp till olaglig invandring och människohandel som samarbetar med myndigheterna

(KOM(2002) 71 – C5-0085/2002 – 2002/0043(CNS))

*Vi stöder idén om att hjälpa personer som fallit offer för människohandel. Det är emellertid inte alls detta som det här direktivet handlar om. Först och främst måste man göra en tydlig skillnad på "människohandel" och människosmuggling. När det gäller människohandel har personen som skall transporteras in i EU oftast givit sitt godkännande till detta. I ett senare skede exploateras sedan denna person i profityften som överstiger det kapitalistiska genomsnittet. Människosmuggling kan vara en medveten protest mot Fästning Europa och ett sätt att ta sig förbi de höga murar av gränskontroller som EU har infört. "Illegal invandring" är inget annat än en förståelig reaktion på EU:s försök att utestänga de flyktingströmmar som är resultatet av global fattigdom, krig och kapitalistisk exploatering - vilket EU till stora delar självt bär ansvar för. Den s.k. illegala invandringen är de facto det enda sättet att ta sig in på EU:s territorium och det bör inte kriminaliseras. I stället måste vi se till att människor får fritt tillträde till EU så att asylrätten kan tillämpas.*

*Om vi verkligen vill hjälpa de personer som fallit offer för människohandel, exploatering och moderna former av slaveri får vi inte gömma oss bakom europeisks polisintressen och cyniskt låta offren hålla till godo med tillfälliga uppehållstillstånd. Staten får inte pressa offer till att samarbeta med polis och åklagare genom att hota med avvisning.*

*I stället måste ett heltäckande skydd för offren i fråga först och främst garantera att offren får ett permanent uppehållstillstånd, tillgång till asylförfarandet och fullständig, jämlik och villkorslös tillgång till medicinska och sociala tjänster. Allt annat må kanske vara bra för europeiska åklagare, men absolut inte för de personer som fallit offer för människohandel.*

9 oktober 2002

## **YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR RÄTTSLIGA FRÅGOR OCH DEN INRE MARKNADEN**

till utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

över förslaget till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för medhjälp till olaglig invandring och människohandel som samarbetar med myndigheterna  
(KOM(2002) 71 – C5-0085/2002 – 2002/0043(CNS))

Föredragande: Ioannis Koukiadis

### **ÄRENDETS GÅNG**

Vid utskottssammanträdet den 26 februari 2002 utsåg utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden Ioannis Koukiadis till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 10 och 30 september 2002 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt nedanstående ändringsförslag.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Giuseppe Gargani (ordförande), Willi Rothley (vice ordförande), Ioannis Koukiadis (vice ordförande och föredragande), Luis Berenguer Fuster (suppleant för Carlos Candal), Ward Beysen, Michel J.M. Dary, Bert Doorn, Raina A. Mercedes Echerer (suppleant för Heidi Anneli Hautala), Janelly Fourtou, Fiorella Ghilardotti, José María Gil-Robles Gil-Delgado, Malcolm Harbour, Klaus-Heiner Lehne, Hans-Peter Mayer (suppleant för Rainer Wieland), Manuel Medina Ortega, Fernando Pérez Royo (suppleant för Maria Berger i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Marianne L.P. Thyssen, Diana Wallis och Stefano Zappalà.

## KORTFATTAD MOTIVERING

### 1. Omfattningen av problemet ”människohandel” och ”människosmuggling” och beskrivning av offren

Statistik framtagen av Internationella organisationen för migration (IOM) visar att uppskattningsvis 700 000 till 2 miljoner kvinnor och barn smugglas i världen varje år. Personerna som förs in i ett annat land kan ses som delaktiga i en kriminell handling. I själva verket utsätts dock de personer som transporteras av organiserade kriminella grupper ofta för repressalier ekonomiskt, kroppsligen eller på annat sätt. De förs ofta bakom ljuset beträffande destinationslandet och tvingas ibland att delta i prostitution eller kriminell verksamhet i destinationslandet för att betala kostnaderna. I det senare fallet begår de organiserade kriminella grupperna de båda brotten människosmuggling och människohandel. Under de senaste decennierna har människosmuggling och människohandel blivit en viktig verksamhet och inkomstkälla för kriminella organisationer på nationell och internationell nivå. Olika kriminella nätverk, både lokala och gränsöverskridande, möjliggör och/eller leder människosmuggling och sexuellt utnyttjande och gör stora vinster. Fenomenet har tagit sådana proportioner att människosmuggling till exempel har blivit en avgörande faktor för migrationstendenserna i Europa. Ett hela tiden ökande nätverkssamarbete bland olika organiserade kriminella grupper ger stordriftsfördelar och full kontroll över hela förloppet med människosmuggling och människohandel, från människosmuggling till kontroll av sexmarknader.

Enligt uppgifter från ”Terre des Hommes” smugglas 6 000 barn mellan 12 och 16 år gamla varje år in i Västeuropa för att här utnyttjas sexuellt, inom narkotikahandeln eller tiggeriverksamhet<sup>1</sup>. I Förbundsrepubliken Tyskland registrerades till exempel sammanlagt 926 offer för människohandel år 2000, varav 81,5 procent var medborgare från ett central- eller östeuropeiskt land<sup>2</sup>. Av dessa var 100 procent kvinnor.

Före detta Jugoslavien har blivit ett huvudmål för människohandeln. Det finns tecken som tyder på att kvinnor och flickor under Kosovokrisen bortförts eller på annat sätt lockats bort från de nordalbanska flyktinglägren av beväpnade gäng.

### 2. Varför ett direktiv?

I de flesta fall tror människohandlarnas potentiella offer, förledda av löften, att de rekryteras för legitimt arbete eller giftermål utomlands. Andra vet att de skall rekryteras för sexindustrin och även att de måste betala tillbaka de höga rekryterings- och transportkostnaderna. Människohandlarna försöker i regel få kontroll över offrens identitet genom att ta ifrån dem deras identitetshandlingar. Härigenom, och genom att de i regel har rest in illegalt, avhålls de från att delta i ett normalt socialt liv av rädsla för att bli utvisade. Människohandlarna påbördar ofta offren stora skulder för att kontrollera dem och få en varaktig förtjänst. Människohandlarna blir knappast häktade, och åtal är ännu mer sällsynt. **De som har fallit offer för människohandel kan ofta förlora mer än de vinner när de samarbetar med rättssystemet.** I många länder betraktas sådana personer snarare som förövare av olagliga handlingar än som brottsoffer och förföljs för brott mot invandringslagarna, prostitution, brottsliga handlingar eller lagöverträdelser som inordnas juridiskt som "oanständigt

---

<sup>1</sup> The Guardian, 12.7.2002, s. 6.

<sup>2</sup> Bundeskriminalamt, Lagebericht Menschenhandel 2000, s. 5.

uppträdande", "lösdriveri" etc. Avsaknad av tillräckliga program för skydd av vittnen och offer kan medföra att undersökningar, åtal och domstolsförfaranden blir mindre effektiva. Det finns alltså inget större incitament för de insmugglade personerna att samarbeta med myndigheterna på destinationsorten.

Här kommer den åtgärd som Europeiska kommissionen föreslagit in: Det är av avgörande betydelse för utredningen och för straffprocessen att offren för människohandel vittnar inför domstol.

Å andra sidan löper offren som ställer upp som vittnen stor risk, eftersom de ofta är det avgörande beviset mot de misstänkta. Om det görs undersökningar i ursprungslandet på grund av kvinnornas vittnesmål eller om rekryterarna där får höra talas om kvinnornas vittnesmål genom gripna misstänkta, hotas kvinnorna och deras anhöriga som stannat kvar i ursprungsländerna. Om det skall gå att få kvalificerade vittnesmål från offer även i framtiden, måste man sörja för deras säkerhet också efter domstolsförhandlingen. Denna säkerhet för offren, som är nödvändig för att åtala anstiftarna, kan bara garanteras i respektive vistelseland i Europeiska unionen. **Därför kan medlemsstaterna enligt artikel 10 i förslaget bevilja uppehållstillstånd till offer som är beredda att samarbeta.**

### 3. Rättslig grund

Eftersom det är fråga om en invandringspolitisk åtgärd strider denna inte mot artikel 63.3 i EG-fördraget.

### 4. Slutsats

Kommissionens förslag kan bifallas med några ändringar vars syfte är att förbättra förslagets juridiska tillförlitlighet.

## ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden uppmanar utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor att som ansvarigt utskott infoga följande ändringsförslag i sitt betänkande:

Kommissionens förslag<sup>1</sup>

Parlamentets ändringar

### Ändringsförslag 1 Titel

Förslag till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för **medhjälp till olaglig invandring och** människohandel som samarbetar med myndigheterna

Förslag till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för **personer som begått brott i samband med olaglig invandring och** offer för människohandel som samarbetar med myndigheterna

### Motivering

*En terminologisk ändring i syfte att öka tydligheten, som gäller på motsvarande sätt för hela dokumentet. Direktivet omfattar sådana personer som, trots att de själva begår brott i samband med olaglig invandring, hjälper till med att avslöja nätverk för olaglig invandring. Av denna anledning kan de eventuellt beviljas strafffrihet, men detta gör dem inte till brottsoffer.*

### Ändringsförslag 2 Skäl 4

**(4) Europeiska gemenskapen bereder flera rättsakter där brotten medhjälp till olaglig invandring och människohandel definieras<sup>1</sup>.**

**utgår**

<sup>1</sup> Rådets direktiv .../.../EG [om fastställande av hjälp till olaglig inresa, rörlighet och vistelse], EGT L [...], [...], s. [...] [RIF(2000) 22]; rådets rambeslut av den [...] [om åtgärder för att bekämpa människohandel], EGT L [...], [...], s. [...] [KOM(2000) 854, 22.1.2001].

<sup>1</sup> EGT C 126 E, 28.5.2002, s. 393.

### Motivering

*Juridiskt är det tvivelaktigt att i en rättsakt hänvisa till ett förslag till rättsakt som ännu inte trätt i kraft eller om vilken man ännu inte vet om den kommer att träda i kraft. Den definition som valts här är den som används i det franska initiativet (C5-0427/2000), såsom ändrad av parlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter.*

### Ändringsförslag 3

#### Skäl 5

(5) Detta direktiv inför ett uppehållstillstånd till offer för **brotten medhjälp till olaglig invandring och** människohandel.

Upphållstillståndet *som* är tillräckligt attraktivt för att offren skall samarbeta med myndigheterna men samtidigt förenat med vissa villkor som gör att det inte inbjuder till missbruk.

(5) Detta direktiv inför ett uppehållstillstånd till **personer som begår brott i samband med olaglig invandring och** offer för

människohandel. Upphållstillståndet är tillräckligt attraktivt för att offren skall samarbeta med myndigheterna men samtidigt förenat med vissa villkor som gör att det inte inbjuder till missbruk.

### Motivering

*Förtydligande. Innehållet i ändringsförslaget omfattar hela dokumentet.*

### Ändringsförslag 4

#### Skäl 9

**(9) Upphållstillståndet bör ge offret tillträde till arbetsmarknaden samt rätt att delta i yrkesutbildning eller annan utbildning, så att han eller hon kan bli oberoende och inte behöver återuppta kontakten med brottsorganisationen. I samma syfte får medlemsstaterna vid utfärdandet av uppehållstillståndet ställa som villkor att offret deltar antingen i integrationsprogram eller i program för att förbereda offret att återvända.**

**utgår**

## Motivering

*Ändring till följd av ändringsförslaget till artikel 12. Syftet med detta direktiv är inte att skapa ett självständigt uppehållstillstånd som ger tillträde till arbetsmarknaden.*

### Ändringsförslag 5 Skäl 12

(12) Målen för den föreslagna åtgärden, nämligen att införa ett tillfälligt uppehållstillstånd för offer som samarbetar i kampen mot människohandlare eller människosmugglare, kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna. Brottsliga sammanslutningar av detta slag verkar per definition gränsöverskridande. För att bekämpa denna företeelse har alltfler medlemsstater infört uppehållstillstånd för personer som samarbetar med rättsväsendet, och detta med positiva resultat. Det **vore förödande om** skillnader i medlemsstaternas lagstiftning **skulle leda** till att internationella brottsliga sammanslutningar **flyttade** sin verksamhet till medlemsstater där **deras verksamhet möter färre hinder eller risker**. Eftersom målen därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går direktivet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(12) Målen för den föreslagna åtgärden, nämligen att införa ett tillfälligt uppehållstillstånd för **de olagliga invandrare eller de offer för människohandel** som samarbetar i kampen mot människohandlare eller människosmugglare, kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna. Brottsliga sammanslutningar av detta slag verkar per definition gränsöverskridande. För att bekämpa denna företeelse har alltfler medlemsstater infört **begränsade** uppehållstillstånd för personer som samarbetar med rättsväsendet, och detta med positiva resultat. Det **bör emellertid förhindras att** skillnader i medlemsstaternas lagstiftning **leder** till att internationella brottsliga sammanslutningar **flyttar** sin verksamhet till medlemsstater där **brottbekämpande myndigheter saknar möjlighet att använda sig av detta medel**. Eftersom målen därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går direktivet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål, **särskilt som det inte skapas något självständigt uppehållstillstånd för medbrottslingar som är beredda att vittna**.



### Motivering

*Förtydligande. När det gäller olaglig invandring handlar det inte om att skydda brottsoffer, utan det rör sig om brottslingar som är beredda att vittna, och eftersom deras vittnesmål är värdefulla får dessa personer löften om att deras straff skall minskas eller att de skall slippa straff.*

### Ändringsförslag 6 Artikel 1

Detta direktivs syfte är att införa ett tillfälligt uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare som **fallit offer för brotten** med hjälp till olaglig invandring eller människohandel (nedan kallade ”offer”) och som samarbetar vid lagföringen av gärningsmännen till sådana brott.

Detta direktivs syfte är att införa ett tillfälligt uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare som **antingen begått brottet** med hjälp till olaglig invandring eller **är offer för** människohandel (nedan kallade ”offer”) och som samarbetar **med myndigheterna i medlemsstaterna** vid lagföringen av gärningsmännen till sådana brott.

### Motivering

*En terminologisk ändring i syfte att öka tydligheten, som gäller på motsvarande sätt för hela dokumentet. Direktivet omfattar sådana personer som, trots att de själva begår brott i samband med olaglig invandring, hjälper till med att avslöja nätverk för olaglig invandring. Av denna anledning kan de eventuellt beviljas strafffrihet, men detta gör dem inte till brottsoffer.*

### Ändringsförslag 7 Artikel 2, led b

b) med hjälp till olaglig invandring: **de brott som beskrivs i artiklarna 1 och 2 i rådets direktiv .../.../EG [om fastställande av hjälp till olaglig inresa, rörlighet och vistelse]**,

b) med hjälp till olaglig invandring: **en avsiktlig handling i direkt eller indirekt vinningssyfte, genom direkt eller indirekt hjälp, för att hjälpa en främling som inte är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater till inresa, rörelse eller vistelse,**

### Motivering

*Juridiskt är det tvivelaktigt att i en rättsakt hänvisa till ett förslag till rättsakt som ännu inte trätt i kraft eller om vilken man ännu inte vet om den kommer att träda i kraft. Den definition som valts här är den som används i det franska initiativet (C5-0427/2000), såsom ändrad av parlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter.*

### Ändringsförslag 8 Artikel 2, led c

c) människohandel: ***de brott som beskrivs i artiklarna 1, 2 och 3 i rådets rambeslut av den [...] [om åtgärder för att bekämpa människohandel],***

c) människohandel:

***- värvning, transport, överlåtande, hysande eller mottagande av personer, genom hot eller användning av våld eller andra former av tvång, bortrövande, bedrägerier, falska förespeglningar, missbruk av maktställning eller av en utsatt ställning, eller genom att ge eller ta emot pengar eller förmåner för att uppnå samtycke från en person som har kontroll över en annan person, i syfte att bedriva exploatering. Exploatering skall minst omfatta exploatering av andra människors prostitution eller andra former av sexuell exploatering, tvångsarbete eller tvångstjänster, slaveri eller slaveriliknande praxis, tvångsarbete eller avlägsnande av organ.***

***- värvning, transport, överlåtande, hysande eller mottagande av ett barn i exploaterings syfte.***

### Motivering

*Juridiskt är det tvivelaktigt att i en rättsakt hänvisa till ett förslag till rättsakt som ännu inte trätt i kraft eller om vilken man ännu inte vet om den kommer att träda i kraft. Den definition som valts här baserar sig på förslag COM(2000) 854, såsom ändrat av parlamentet i dess resolution av den 12 juni 2001.*

### Ändringsförslag 9 Artikel 5

***Förbud mot diskriminering***

***utgår***

**Medlemsstaterna skall genomföra bestämmelserna i detta direktiv utan diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.**

#### Motivering

*Eftersom samtliga medlemsstater åtagit sig att följa EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, och eftersom det utöver detta finns motsvarande förbud mot diskriminering i deras egna nationella rättsordningar, verkar det vara överflödigt att ordagrant citera ur stadgan.*

#### Ändringsförslag 10 Artikel 8

1. Offret skall få en betänketid på trettio dagar för att besluta om att samarbeta med behöriga myndigheter. Denna betänketid börjar löpa vid den tidpunkt då offret avbryter alla förbindelser med **de misstänkta gärningsmännen till** de brott som avses i artikel 2 b och 2 c.
2. Under betänketiden, i väntan på att den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet fattar beslut i enlighet med artikel 10.1, har offret rätt till det bistånd och den vård som anges i artikel 9 och ingen verkställighetsåtgärd för beslut om avvisning eller utvisning får vidtas.
3. Betänketiden ger inte rätt till uppehållstillstånd **enligt detta direktiv**.
4. **En medlemsstat** får närsomhelst avbryta betänketiden, om personen återupptar kontakten med **gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c**, eller med hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.

1. Offret skall få en betänketid på trettio dagar för att besluta om att samarbeta med behöriga myndigheter. Denna betänketid börjar löpa vid den tidpunkt då offret avbryter alla förbindelser med **den person som misstänks ha begått något av** de brott som avses i artikel 2 b och 2 c.
2. Under betänketiden, i väntan på att den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet fattar beslut i enlighet med artikel 10.1, har offret rätt till det bistånd och den vård som anges i artikel 9 och ingen verkställighetsåtgärd för beslut om avvisning eller utvisning får vidtas.
3. **Att utnyttja** betänketiden ger inte rätt till uppehållstillstånd.
4. **Medlemsstaterna** får närsomhelst avbryta betänketiden, om personen återupptar kontakten med **den misstänkte**, eller med hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.

Språkliga förtydliganden.

Ändringsförslag 11  
Artikel 10

1. Den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet skall, senast tio dagar efter det att betänketiden löpt ut, **pröva** följande:

- a) Om det är av vikt att offret deltar.
- b) Om offret klart visar sin vilja att samarbeta genom en första utsaga med denna innebörd till den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet, genom att offret anmäler brottet eller på något annat sätt som föreskrivs i medlemsstatens lagstiftning.
- c) Om offret brutit alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till brott som anges i artikel 2.

2. Uppehållstillståndet skall utfärdas om

- a) den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet har funnit att villkoren i punkt 1 är uppfyllda, och
- b) **hänsyn till** allmän ordning och inre säkerhet inte talar emot ett utfärdande.

3. Det tillfälliga uppehållstillståndet skall ha en giltighetstid på sex månader. Det får förnyas med sex månader i taget, om villkoren i punkt 2 fortfarande är uppfyllda.

**4. Om en medlemsstat utfärdar ett tillfälligt uppehållstillstånd till en person som tillsammans med sin familj eller med personer som är likställda med familjemedlemmar fallit offer för ett av de brott som avses i artikel 2 b och 2 c, skall medlemsstaten ta hänsyn till detta vid prövningen av huruvida de kan få uppehållstillstånd på humanitära grunder.**

1. Den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet skall, senast tio dagar efter det att betänketiden löpt ut, **fastställa** följande:

- a) Om det är av vikt att offret deltar.
- b) Om offret klart visar sin vilja att samarbeta genom en första utsaga med denna innebörd till den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet, genom att offret anmäler brottet eller på något annat sätt som föreskrivs i medlemsstatens lagstiftning.
- c) Om offret brutit alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till brott som anges i artikel 2.

2. Uppehållstillståndet skall utfärdas om

- a) den myndighet som ansvarar för utredning eller lagföring av brottet har funnit att villkoren i punkt 1 är uppfyllda, och
- b) **skyddet av** allmän ordning och inre säkerhet inte talar emot ett utfärdande.

3. Det tillfälliga uppehållstillståndet skall ha en giltighetstid på sex månader. Det får förnyas med sex månader i taget, om villkoren i punkt 2 fortfarande är uppfyllda.

**4. I samband med att ett uppehållstillstånd utfärdas bör medlemsstaterna överväga att utfärda ett uppehållstillstånd med samma begränsade giltighetstid för familjemedlemmar som åtföljer offret.**

## Motivering

*Förtydligande. Särskilt den ursprungliga ordalydelsen i punkt 4 är fullständigt obegriplig.*

### Ändringsförslag 12 Artikel 12

**Arbete, yrkesutbildning och annan utbildning** **utgår**

***En medlemsstat skall ge innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet tillträde till arbetsmarknaden, yrkesutbildning och annan utbildning.***

## Motivering

*Denna bestämmelse är oförenlig med direktivets syfte, nämligen att göra det möjligt för offret att delta i ett rättsligt förfarande. I stället skapas ett självständigt uppehållstillstånd som ger rätt att påbörja yrkesverksamhet eller studier. Att få möjlighet att fortsätta med studierna efter det att det straffrättsliga förfarandet avslutats, är något som måste beaktas på ett positivt sätt i samband med en ansökan om ett nytt uppehållstillstånd. På så sätt skulle en person som invandrat olagligt i slutändan ha rätt enligt lag att beviljas ett uppehållstillstånd. Detta betyder när allt kommer omkring att varje person som invandrat olagligt skulle kunna erhålla ett icke tidsbegränsat uppehållstillstånd på lagligt sätt genom att polisanmäla en människosmugglare.*

### Ändringsförslag 13 Artikel 13

**Läkarvård och psykisk vård** **utgår**

***1. En medlemsstat skall se till att innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet har tillgång till primärvård, utöver den vård som nämns i artikel 9.***

***2. En medlemsstat skall tillgodose särskilda behov för offer såsom gravida kvinnor, personer med funktionshinder och offer för våldtäkt och andra former av sexuellt våld***

*samt underåriga, om medlemsstaten har använt sig av möjligheten i artikel 3.2.*

*Motivering*

*I artikel 9 finns redan bestämmelser om tillgång till medicinsk vård. Av samma skäl som gäller i fråga om artikel 12 är det inte befogat med mer långtgående bestämmelser.*

8 oktober 2002

## **YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHETSFRÅGOR**

till utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

över förslaget till rådets direktiv om tillfälligt uppehållstillstånd för offer för medhjälp till olaglig invandring och människohandel som samarbetar med myndigheterna (KOM(2002) 71 – C5-0085/2002 – 2002/0043(CNS))

Föredragande: Lousewies van der Laan

### **ÄRENDETS GÅNG**

Vid utskottssammanträdet den 27 mars 2002 utsåg utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor Lousewies van der Laan till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 27 augusti, 10 september och 2 oktober 2002 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt nedanstående ändringsförslag.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Marianne Eriksson (ordförande för sammanträdet), Jillian Evans (vice ordförande), Lousewies van der Laan (föredragande), Regina Bastos, Lone Dybkjær, Ilda Figueiredo, Geneviève Fraisse, María Izquierdo Rojo, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Maria Martens och Sabine Zissener.

## ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor uppmanar utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor att som ansvarigt utskott infoga följande ändringsförslag i sitt betänkande:

Kommissionens förslag<sup>1</sup>

Parlamentets ändringar

### Ändringsförslag 1 Skäl 3a (nytt)

*(3a) Offren är till allra största delen av kvinnligt kön. Drygt hälften av människohandelns offer är yngre än 25 år och tre fjärdedelar yngre än 30 år. Över hälften av de offer för människohandeln vilka registrerats utnyttjas dessutom inom prostitutionen.*

### Ändringsförslag 2 Skäl 3b (nytt)

*(3b) Största delen av de offer som tagits emot kommer från Central- och Östeuropa. Med tanke på hur nära denna region ligger geografiskt sett och vilka kulturella band den har samt mot bakgrund av utvidgningen har EU här ett särskilt ansvar.*

### Ändringsförslag 3 Artikel 7, stycke 1

Om de behöriga myndigheterna finner att en person är ett offer som avses i artikel 1 i detta direktiv, skall offret genast upplysas om möjligheten att få det tillfälliga uppehållstillstånd som anges i detta direktiv.

Om de behöriga myndigheterna finner att en person är ett offer som avses i artikel 1 i detta direktiv, skall offret genast, **på ett språk han eller hon förstår**, upplysas om möjligheten att få det tillfälliga uppehållstillstånd som anges i detta direktiv.

<sup>1</sup> EGT C 126 E, 28.5.2002, s. 393.



## Motivering

*Offret måste till fullo inse vad det innebär att bli beviljad uppehållstillstånd och vad de behöriga myndigheterna väntar sig av honom eller henne.*

### Ändringsförslag 4 Artikel 7a (ny)

#### *Artikel 7a*

***Vid bedömningen av vilka personer som skall anses vara offer i den mening som avses i artikel 1 kan myndigheterna samråda med behöriga icke-statliga organisationer.***

### Ändringsförslag 5 Artikel 8, punkt 1

1. Offret skall få en betänketid på trettio dagar för att besluta om att samarbeta med behöriga myndigheter. Denna betänketid börjar löpa vid den tidpunkt då offret avbryter alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c.

1. Offret skall få en betänketid på trettio dagar för att besluta om att samarbeta med behöriga myndigheter. Denna betänketid börjar löpa vid den tidpunkt då offret avbryter alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c. ***I undantagsfall kan de behöriga myndigheterna förlänga denna period med högst 60 dagar.***

### Ändringsförslag 6 Artikel 8, punkt 4

4. En medlemsstat får närsomhelst avbryta betänketiden, om personen återupptar kontakten med gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c, eller med hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.

4. En medlemsstat får närsomhelst avbryta betänketiden, om personen ***frivilligt*** återupptar kontakten med gärningsmännen till de brott som avses i artikel 2 b och 2 c, ***såvida inte myndigheterna godkänt sådan kontakt som ett led i polisutredningen eller rättegången,*** eller med hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet.

Ändringsförslag 7  
Artikel 9, punkt –1 (ny)

***-1. Medlemsstaterna skall bereda personer som inlett rättsliga förfaranden skydd för deras privatliv och identitet, framför allt genom att uppgifter om förfarandena inte kommer ut till allmänheten.***

*Motivering*

*Det allra första som de personer som inlett rättsliga förfaranden har rätt att förvänta sig är att de skyddas mot påtryckningar och/eller repressalier. Att förfarandena är konfidentiella är ett elementärt utslag av försiktighetsprincipen.*

Ändringsförslag 8  
Artikel 9, punkt 1

1. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om skydd för brottsoffer och vittnen, skall en medlemsstat ge offret lämplig bostad, **akut** läkarvård, psykisk vård **och läkarvård som inte kan vänta** samt socialt bistånd och bistånd till uppehälle om offret saknar tillräckliga tillgångar. Medlemsstaten skall värna om särskilt utsatta personers behov.

1. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om skydd för brottsoffer och vittnen, skall en medlemsstat ge offret lämplig bostad, läkarvård, psykisk vård samt socialt bistånd och bistånd till uppehälle om offret saknar tillräckliga tillgångar. Medlemsstaten skall värna om särskilt utsatta personers behov, **särskilt barns, kvinnors - och då i synnerhet havande kvinnors -, och funktionshindrade personers behov.**

*Motivering*

*I begreppen läkarvård och psykisk vård måste ingå alla former av vård som finns att tillgå för landets egna medborgare. Dessutom har denna artikel tagits med i artikel 13 där det talas om läkarvård och psykisk vård för personer med tillfälligt uppehållstillstånd.*

Ändringsförslag 9  
Artikel 10, punkt 1, led c

c) Om offret brutit alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till brott som anges i artikel 2.

c) Om offret brutit alla förbindelser med de misstänkta gärningsmännen till brott som anges i artikel 2, **såvida inte de behöriga myndigheterna anser sådan kontakt nödvändig för polisutredningen eller**

*rättegången och har gett offret tillåtelse att upprätthålla kontakten.*

Ändringsförslag 10  
Artikel 10, punkt 2, led b

b) hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet inte talar emot ett utfärdande.

b) hänsyn till allmän ordning och inre säkerhet inte talar emot ett utfärdande. ***Den omständigheten att ett offer för människohandel inte (längre) har några identitetshandlingar eller innehar falska identitetshandlingar skall inte utgöra hinder för utfärdandet av uppehållstillstånd.***

Ändringsförslag 11  
Artikel 13, punkt 1

1. En medlemsstat skall ***se till*** att innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet har tillgång till primärvård, utöver den vård som nämns i artikel 9.

1. En medlemsstat skall ***garantera*** att innehavaren av det tillfälliga uppehållstillståndet har tillgång till primärvård, utöver den vård som nämns i artikel 9.

*Motivering*

*Det måste garanteras att innehavarna av tillfälliga uppehållstillstånd kan få tillgång till primärvård.*

Ändringsförslag 12  
Artikel 14, led ca (nytt)

***ca) Medlemsstaterna skall dessutom se till att underåriga som inte åtföljs av vårdnadshavare inkvarteras enligt följande företrädesordning:***

- hos vuxna familjemedlemmar,***
- i en värdfamilj,***
- i centraler som specialiserat sig på inkvartering av underåriga,***
- på andra inkvarteringsplatser som lämpar sig för underåriga.***

## Motivering

*Det måste också tas hänsyn till underåriga offers bostadsförhållanden.*

### Ändringsförslag 13 Artikel 15

En medlemsstat får vid utfärdandet av det tillfälliga uppehållstillståndet ställa som villkor att offret deltar i ett program för integrering och eventuell yrkesutbildning i värdlandet eller i ett program för återvändande till ursprungslandet eller för vidarebosättning i ett annat land som är berett att ta emot offret.

En medlemsstat får vid utfärdandet av det tillfälliga uppehållstillståndet ställa som villkor att offret deltar i ett program för integrering och eventuell yrkesutbildning i värdlandet eller i ett program för återvändande till ursprungslandet eller för vidarebosättning i ett annat land som är berett att ta emot offret.

***Medlemsstaterna skall se till att deras rättssystem föreskriver åtgärder mot människohandlare, som gör det möjligt för offren att få erkänsla för att de utsatts för brott och/eller drabbats av skada samt ersättning för detta.***

## Motivering

*När sådana uppehållstillstånd beviljas måste frågan om hur det går för offren efter de rättsliga förfarandena vara ett primärt kriterium. Återinslussning i samhället är möjligt endast om offren erkänts ha ställning som offer. Eftersom beviljandet av uppehållstillstånd förutsätter att det anhängiggjorts rättssak är det också av vikt att behandlingen av dessa mål inför domstol utfaller till offrens fördel.*

### Ändringsförslag 14 Artikel 17, led a

a) om innehavaren har återupptagit förbindelserna med de misstänkta gärningsmännen till brotten,

a) om innehavaren har återupptagit förbindelserna med de misstänkta gärningsmännen till brotten, ***såvida inte de behöriga myndigheterna godkänt sådan kontakt som en del av polisutredningen eller rättegången,***

Ändringsförslag 15  
Artikel 20

1. Senast den **30 juni 2007** skall kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas tillämpning av direktivet och vid behov föreslå ändringar. Medlemsstaterna skall lämna alla uppgifter som behövs för rapporten till kommissionen.

2. Efter det att den rapport som avses i punkt 1 har lagts fram skall kommissionen minst **valt tredje** år rapportera till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas tillämpning av direktivet.

1. Senast den **30 juni 2005** skall kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas tillämpning av direktivet och vid behov föreslå ändringar. Medlemsstaterna skall lämna alla uppgifter som behövs för rapporten till kommissionen.

2. Efter det att den rapport som avses i punkt 1 har lagts fram skall kommissionen minst **valtannat** år rapportera till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas tillämpning av direktivet.